

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXI/305/2013
Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej
z dnia 26 marca 2013 r**

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2013 – 2015
W GMINIE KAZIMIERZA WIELKA**

Kazimierza Wielka 2013

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwa się szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Dom rodzinny kojarzy się z atmosferą pełną miłości, zaufania, bezpieczeństwem oraz charakterystycznymi dla członków rodziny cechami takimi jak: osobiste zaangażowanie, prywatność, miłość, zażyłość, wspólny cel, poczucie obowiązku i odpowiedzialność za rodzinę. Rodzina działa w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania. Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny np. nałogi, przestępczość, przemoc, zaniedbywanie obowiązków.

Dla wielu ludzi dom kojarzy się z zagrożeniem, brakiem poczucia bezpieczeństwa, cierpieniem. Trudno jest pogodzić się z faktem, że osoby, którym ufają dzieci mogą się nad nimi znęcać psychicznie, fizycznie, lub mogą być wobec nich okrutne. Dzieci dorastające w domach, w których występuje przemoc cierpią nie tylko wtedy kiedy doznają przemocy, bezpośrednio również wtedy, kiedy są świadkami przemocy dorosłych.

Atmosfera panująca w domu ma ogromne znaczenie dla prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania w późniejszym życiu. Rodzina, w której występuje problem alkoholowy negatywnie wpływa na rozwój dziecka. Dom rodzinny w którym panuje alkoholizm jest dla członków rodziny, a szczególnie dla dziecka ogromną tragedią. Nie ma w nim zrozumienia, nie można się w nim schronić przed przykrymi doświadczeniami. W takim domu nieporozumienia i awantury, które występują, bardzo często naruszają równowagę domowników, żyją oni w ciągłym lęku i napięciu. Dzieci wychowujące się w rodzinach nadużywających alkoholu, żyją z poczuciem zagrożenia, cierpią i uczą się złych sposobów postępowania, które utrudniają im życie, przystosowują się do nienormalnego i zagrażającego środowiska rodzinnego wchłaniając w siebie tę nienormalną sytuację. Dzieci takie najczęściej nie mają kontroli nad własnym życiem, nie ufają ludziom, mają niskie poczucie własnej wartości, żyją w ciągłej niepewności. Najbardziej powszechnym doznaniem dzieci alkoholików jest poczucie wstydu za sytuację w domu, za pijących rodziców, mogą one być pozbawione wsparcia emocjonalnego, uczą się negatywnych sposobów radzenia sobie z problemami, brakuje im stałego systemu wartości, norm i celów, zaczynają izolować się społecznie.

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie zarówno na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Stanowi zagrożenie dla współczesnej rodziny i może prowadzić do wykluczenia społecznego. Tak więc jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny

dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, ponieważ problemy te bardzo często wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną a także wyzwala potencjał rodziny. Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz własną aktywnością rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana jak najwcześniej. Działania te wymagają wielopłaszczyznowego postrzegania sytuacji osób i rodzin oraz podejmowania wobec nich zintegrowanych działań w formie współpracy różnych instytucji dążących do rozwiązywania problemów rodziny w sposób pełny i trafny.

Niniejszy Program skupia się przede wszystkim na opiece świadczonej dla rodziny poprzez pomoc społeczną, ponieważ znaczną część zadań opieki nad dzieckiem i rodziną realizują zatrudnieni w pomocy społecznej

pracownicy socjalni. Tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawa jakości życia dzieci i rodzin, jak również podejmowanie interwencji i objęcie dziecka opieką w sytuacjach zagrożenia jego dobra – to zadania służb społecznych wynikające z przepisów prawa.

Wszystkie działania Programu powinny być skoncentrowane na wsparciu rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy podjąć działania wspierające i wspomagające tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

II. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<p>Profilaktyka - wspieranie rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieczą zastępczą rodzinną i instytucjonalną • Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej • Adopcja 	
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny • Placówki wsparcia dziennego • Rodziny wspierające • Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka • Placówki opiekuńczo – wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Koordynator) • Rodziny pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Profilaktyka – wspieranie rodziny

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest

zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Działania profilaktyczne skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rodzinie takiej zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- > analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- > wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- > rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- > podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- > pomocy w integracji rodziny,
- > przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- > dążeniu do reintegracji rodziny.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania asystenta rodziny, placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających oraz innych podmiotów lub instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Praca z rodziną

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko.

Praca z rodziną powinna być możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadre. Praca ta realizowana jest poprzez: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię i mediacje, usługi dla rodzin z dziećmi, pomoc prawną szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowania spotkań dla rodzin mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. W Kazimierzy Wielkiej jednostką, której powierzono organizację pracy z rodziną jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki, konsekwentnie od wielu lat buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami, realizuje i prowadzi wiele działań ukierunkowanych na dziecko i rodzinę. Szczegółowe zadania dotyczące pomocy rodzinie zawarte są również w Gminnych Programach: Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny

Na terenie miasta Kazimierza Wielka funkcjonują podmioty działające w zakresie pomocy dziecku i rodzinie. W tabeli poniżej zestawiono dane o formach pomocy oferowanej dziecku i rodzinie zebrane od lokalnych instytucji:

L.p.	Nazwa instytucji	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogiczna	Pomoc finansowa	Pomoc materialna	Pomoc prawna	Pomoc edukacyjna
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	x	x	x	x	x	x
2	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	x	x	x	x	x	x
3	Powiatowy Urząd Pracy		x	x		x	x
4	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	x	x				x
5	Sąd - Kuratorzy					x	
6	Zespół Interdyscyplinarny	x	x			x	x
7	Placówki oświatowe	x	x	x	x		x
8	Placówki Służby Zdrowia	x	x				x

9	Stowarzyszenie „Promyk Nadziei”	x	x	x	x	x	x
10	Komenda Powiatowa Policji	x	x			x	x
11	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych	x	x			x	x
12	Rodzinny Punkt Konsultacyjno- Informacyjny ds. Przemocy i Uzależnień przy GKRPA	x	x			x	x
13	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	x					
14	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza (Dom Dziecka)	x	x				x
15	Straż Miejska	x	x			x	x
16	Świetlice dla dzieci – opiekuńczo- wychowawcza i socjoterapeutyczna	x	x				x

Asystent rodziny

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie asystenta rodzinnego do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę. Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

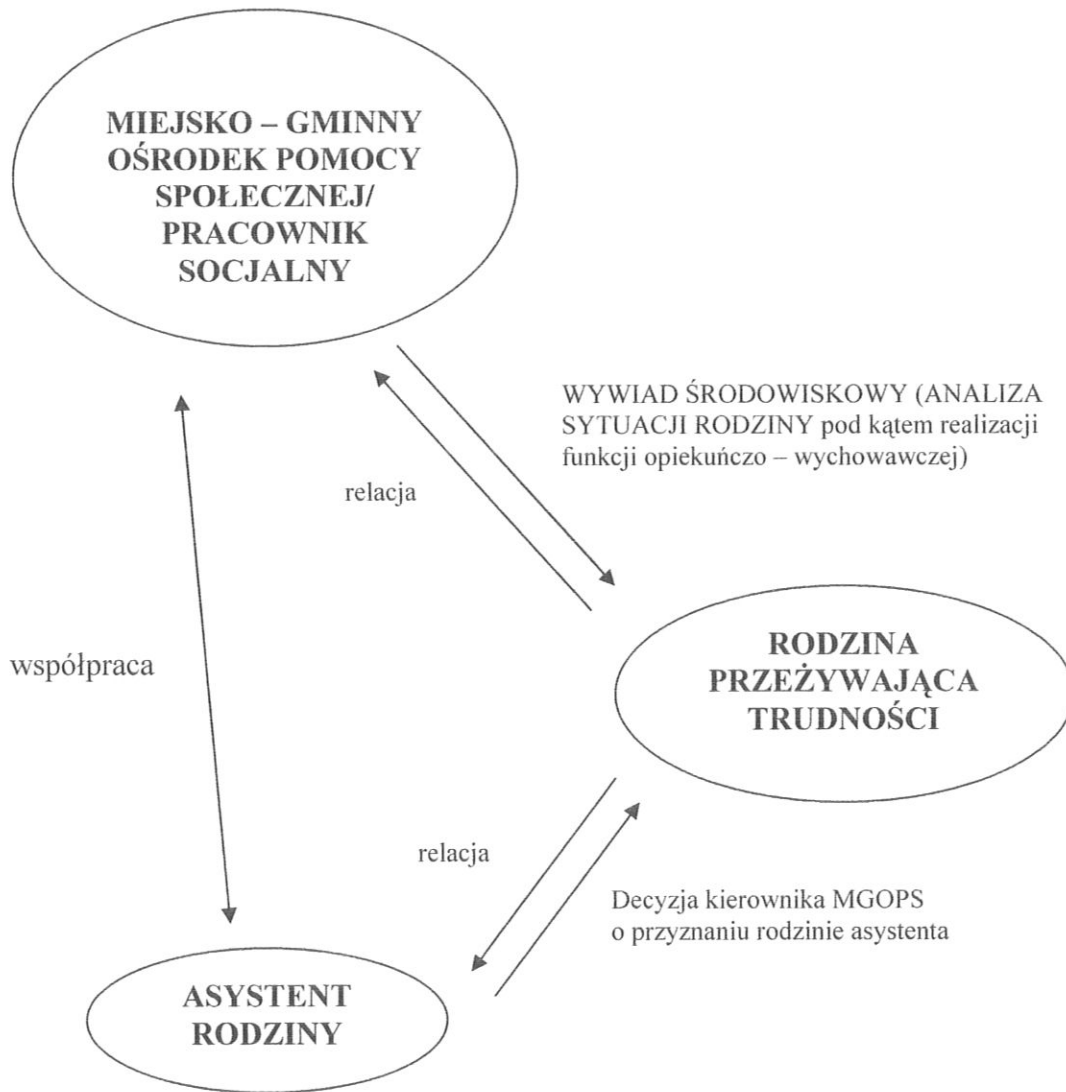
Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy

prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązywaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu u dzieci kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podejmowania pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

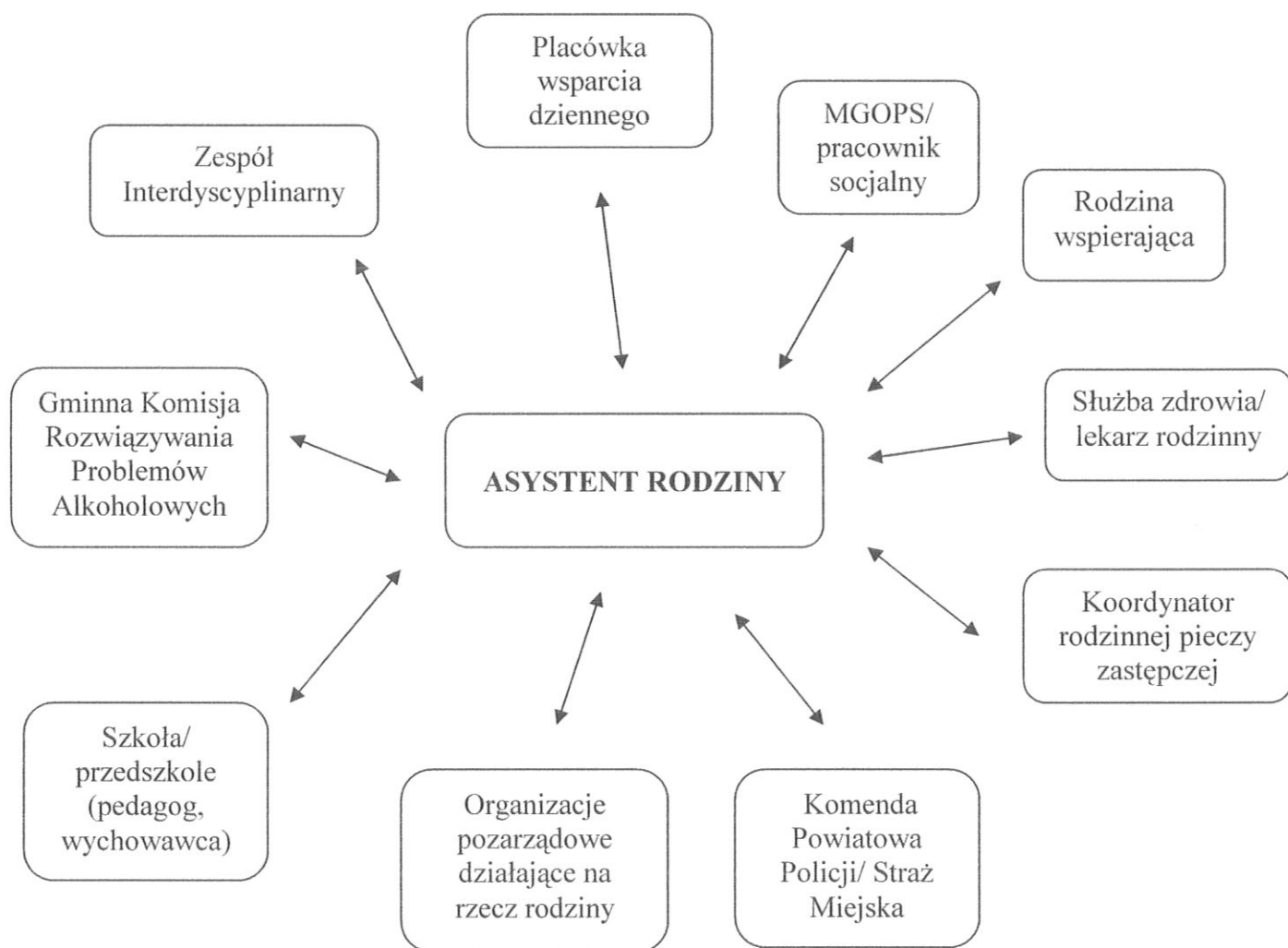
Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z Sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny. Przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej są trudności wynikające przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych, chorób psychicznych, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, euro sieroctwa, czy pogorszenia statusu rodziny, w tym bezrobocia.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 20 rodzin. Asystent rodziny jest w Polsce nową formą wsparcia rodziny przeżywającej trudności. Wiedza asystenta rodziny w połączeniu z kompetencjami zawodowymi stanowi zaplecze do budowania w trakcie debat argumentów „za” i „przeciw”.

1. Asystent rodziny w strukturze gminnego wsparcia rodziny

2. Gminny system wsparcia rodziny w kryzysie

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześniej sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, szczególnie w zakresie podnoszenia świadomości i odpowiedzialności rodzicielskiej.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówki wsparcia dziennego

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzone w formie:

- **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- **specjalistycznej**,
- **pracy podwórkowej**, realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie naszej gminy funkcjonują 2 świetlice dla dzieci i młodzieży: opiekuńczo – wychowawcza w Kazimierzy Wielkiej oraz socjoterapeutyczna w Cudzynowicach.

Placówki te nie spełniają wprost wymagań ustawy, niemniej jednak realizują

wszystkie inne zadania określone dla placówek wsparcia dziennego. Świetlice prowadzone są w formie połączonej tj:

- opiekuńczej – zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- specjalistycznej – uczestnikom świetlic organizuje się zajęcia socjoterapeutyczne i terapeutyczne.

Do świetlic uczęszczają dzieci i młodzież niejednokrotnie z zaburzeniami zachowania, pochodzące z rodzin problemowych (alkoholizm, przemoc, euro sieroctwo, bezrobocie, ubóstwo), które wymagają szczególnej pomocy.

Rodziny wspierające

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny stanowi nowe wyzwanie dla Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną.

Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia Burmistrz Miasta i Gminy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania

rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Zadania gminy w zakresie ustawowym obejmują również:

Współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest nowym zadaniem własnym gminy. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej /domu dziecka/ gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodzin

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny program wspierania rodziny na lata 2013-2015 w gminie Kazimierza Wielka” należy brać pod uwagę między innymi:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz.887 ze zmianami),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz.182),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178 ze zmianami),
- Ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 235 ze zmianami).
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356).

III. ANALIZA SWOT

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY KAZIMIERZA WIELKA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, -działalność instytucji pracujących na rzecz rodzin, - systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, - rozwój poradnictwa rodzinnego, - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne, - rozwijający się system pieczy zastępczej, - realizacja programów osłonowych i profilaktycznych, - otwartość na współpracę, -inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych 	<ul style="list-style-type: none"> - mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, - niechęć osób do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, - słabo rozwinięta idea samo pomocniczości, - uzależnienie od pomocy społecznej, - wyuczona bezradność, - brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, - niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych, - bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, - brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci, - roszczeniowość klientów Ośrodka Pomocy Społecznej,

<p>wykluczeniem społecznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną, - zmiana postaw społecznych, - istniejąca placówka opiekuńczo – wychowawcza na terenie miasta, - aktywizacja społeczna i zawodowa podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej, - doświadczenie, wiedza i odpowiednie kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego między innymi przez pracowników służb pomocy społecznej, - baza instytucji wspierających rodzinę, - funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie miasta, - funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie miasta, - funkcjonowanie świetlic dla dzieci, - dobrze rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa (hala sportowa, basen, boiska Orlik) 	<ul style="list-style-type: none"> - narastający problem przemocy w rodzinach, - narastający problem osób uzależnionych od alkoholu, - bezrobocie i zła sytuacja finansowa, - wysokie koszty utrzymania rodzin, - brak dużych zakładów pracy, - niewystarczający system informacyjny, - niewystarczająca współpraca między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, - brak żłobka na terenie miasta, - ograniczona liczba miejsc w przedszkolu, - brak ośrodków wsparcia rodzin na terenie miasta, - brak mieszkań chronionych i nowych lokali socjalnych, - ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, - system prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych)
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - polityka państwa przyjazna rodzinom, - zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, - współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych, - kierowanie pomocy do konkretnych adresatów, - stworzenie Zespołu do spraw wspierania rodzin, - możliwości współpracy z organizacjami, - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym, - utworzenie stałego stanowiska pracy asystenta rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> - zanik więzi, tradycji rodzinnych, "pęd życia", - wzrost kosztów utrzymania rodziny, trudna sytuacja finansowa, - coraz bardziej skomplikowane problemy rodziny, - rozszerzenie zjawisk patologicznych, (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia), - wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej, - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”, - rozszerzenie kręgów ubóstwa między innymi wśród osób pracujących, - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, - ograniczenie środków finansowych przeznaczonych na edukację, - ograniczenie środków finansowych

<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie dziennego ośrodka wsparcia na terenie miasta, - racjonalne wykorzystanie środków finansowych, - ustanawianie rodzin wspierających, - podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny, - rozwój wolontariatu, - możliwość tworzenia Klubów Dziecięcych, - edukacja rodziców, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania, - realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, - możliwość zakładania żłobków przez osoby fizyczne, - szkolenie opiekunek dla dzieci do lat 3 	<ul style="list-style-type: none"> na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów, - brak środków finansowych na zatrudnianie asystentów rodziny, - brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - niepodejmowanie działań zmierzających do wdrażania programu
---	--

IV. ZASOBY

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Sąd – Kuratorzy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Placówki służby zdrowia,
- Placówki oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Straż Miejska
- Organizacje pozarządowe

V. ADRESACI

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z terenu miasta i gminy Kazimierza Wielka, w szczególności przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w tym rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej.

Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

VI. ZADANIA

1. CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.		
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka		
Zadania	Wskaźniki realizacji Zadań	Realizatorzy
1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach	MGOPS, PCPR. Organizacje pozarządowe
2) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających	MGOPS, Szkoły

	z pomocy	
3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	MGOPS, PCPR, placówki służby zdrowia
4) zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	- liczba osób (dorośli i dzieci)	MGOPS, PCPR, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Interdyscyplinarny, organizacje pozarządowe, GKRPA
5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo - wychowawczej /domu dziecka/	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	Urząd Miasta i Gminy, MGOPS, PCPR

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

Zadania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba asystentów pracujących na rzecz rodziny - liczba rodzin którym przydzielono asystenta	MGOPS

2) organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz dziecka i rodziny do kompleksowego i interdyscyplinarnego ich wspierania w środowisku lokalnym	- liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników	MGOPS, PCPR, organizacje pozarządowe
3) pomoc w podnoszeniu kwalifikacji przez asystentów rodziny	- liczba szkoleń - liczba uczestników	MGOPS
4) finansowanie istniejących świetlic oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie miasta	- liczba działających placówek - liczba dzieci objętych opieką przez placówki	Urząd Miasta i Gminy, organizacje pozarządowe
5) zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe	MGOPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, organizacje pozarządowe
6) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji, poradnictwa oraz udostępnienie literatury fachowej	- liczba i rodzaj działań - liczba rodzin objętych działaniami - rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania	MGOPS, PCPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, organizacje pozarządowe

<p>7) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie tej terapii</p>	<p>- liczba osób objętych monitorowaniem</p>	<p>MGOPS, PCPR, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Sąd - kuratorzy</p>
<p>8) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających</p>	<p>- liczba rodzin wspierających</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy, MGOPS, PCPR, organizacje pozarządowe</p>
<p>9) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, - wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielania asystenta rodziny, - wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloprotblemową, - podsumowanie i analizę efektów pracy z rodziną 	<p>- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem i procedurami</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy, MGOPS, PCPR, Komenda Powiatowa Policji, Sąd-Kuratorzy, Szkoły, organizacje pozarządowe</p>

10) Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży	- liczba uczestników - liczba organizowanych form wypoczynku	Urząd Miasta i Gminy- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MGOPS, organizacje pozarządowe
---	---	--

VII. FINANSOWANIE

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Kazimierza Wielka, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Trudno tu jednak wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją Programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

VIII. MONITOROWANIE

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrożeniu programu jest jego monitoring i ocena realizacji. Monitorowanie programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą

na planowanie działań, rozwijanie programu. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń programu. Ocena, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji programu, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które ułatwiły bądź utrudniały jego realizację.

IX. EWALUACJA PROGRAMU

Miejscem realizacji programu jest obszar gminy Kazimierza Wielka. Koordynatorem programu jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej. Program ma charakter otwarty, będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb. Prowadzenie ewaluacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów programu.

Ewaluacja programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Raport z ewaluacji będzie sporządzany co roku. Równolegle trwać będzie proces monitorowania programu. Na zakończenie okresu trwania programu (okresu trwania pierwotnie zaplanowanego tj. 2015 r.) przeprowadzone zostanie podsumowanie i analiza z raportów rocznych oraz ewaluacja końcowa programu. W przypadku przedłużenia czasu trwania oraz modyfikacji programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

Cele ewaluacji programu to:

- doskonalenie podejmowanych działań w ramach programu,
- informacje o efektach wdrażania programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z realizacją programu,
- wzrost jakości programu,
- pogłębianie odpowiedzialności za wdrażanie programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i jego efektami.

Ewaluacja będzie prowadzona według kryteriów adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele programu są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy. W ramach procesu ewaluacji uzyskana zostanie również informacja czy i w jakim obszarze program wymaga aktualizacji, przeformułowania lub zmian postawionych celów. Ewaluacja według kryterium użyteczności oraz trwałości ma na celu uzyskanie informacji na temat zależności pomiędzy potrzebami rzeczywistymi wdrażanego programu, a rezultatami oraz jej efektami. Każde kryterium może być różnie mierzone, co oznacza, że może posiadać różne miary jego wartości (wskaźniki).

Proces ewaluacji programu realizowany jest trzyetapowo:

Ewaluacja przed rozpoczęciem - przeprowadzona została w trakcie planowania programu. W fazie przygotowywania programu zbadane zostały w poszczególnych obszarach projektu silne oraz słabe strony, szanse i zagrożenia (analiza SWOT).

Ewaluacja w połowie realizacji - przeprowadzana w połowie wdrażania programu, ma za zadanie ocenę adekwatności programu do lokalnych potrzeb, oraz adekwatności podejmowanych działań w stosunku do realizacji przyjętych celów w programie. W wyniku działań monitoringowo – ewaluacyjnych w połowie realizacji programu zostanie przeprowadzona analiza realizacji założonych działań w zakresie czasu ich realizacji, źródeł

finansowania, występowania problemów oraz zagrożeń do dalszej realizacji. Ewaluacja pozwoli między innymi na aktualizację diagnozy oraz weryfikację założeń programu.

Przez cały okres realizacji programu prowadzona będzie ewaluacja bieżąca. Zebrane informacje przyczynią się do identyfikacji oraz zapobieganiu występującym problemom w trakcie realizacji programu.

Ewaluacja zewnętrzna przeprowadzona na zakończenie wdrażania programu ma za zadanie ocenę adekwatności programu, dostarczy także informacji na potrzeby planowania programu w kolejnych latach.

X. ZAKOŃCZENIE

Rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków a przede wszystkim rozwoju dziecka. Chociaż zmienia się model i warunki życia współczesnej rodziny, to jest ona nadal niezastąpiona i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym młody człowiek uczy się żyć i postępować w określony sposób.

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy między innymi poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego oraz terapii rodzinnej.

Na różnego rodzaju zagrożenia narażone są szczególnie dzieci, dlatego też wymagają szczególnej troski i zainteresowania. Dbłość o harmonijny rozwój młodego pokolenia jest podstawowym obowiązkiem rodziny jak również różnych instytucji zajmujących się edukacją, zdrowiem, bezpieczeństwem w tym także socjalnym, profilaktyką zagrożeń i innych. Dlatego ważny jest rozwój różnych form wspierania dzieci i młodzieży zapobiegających

patologiom, wspierających ich proces wychowania oraz kształtowania postaw społecznych.

Prawidłowo funkcjonująca polska rodzina jest gwarancją rozwoju społeczeństwa, w którym żyje, dlatego ważne jest wspieranie jej rozwoju oraz promocja wartości tej rodziny.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Andrzej Kuliś